

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus De Brevissima Ad Perfectionem Via, hoc est De
Perenni Divinæ Voluntatis Intentione, Executione,
Apprehensione**

Družbicki, Kaspar

Coloniae, 1723

Caput. XII. Actorum indifferentium genera tria esse, & quomodo in
singulis Divina Voluntas investigari debeat, docetur.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55395](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55395)

hæc enim sunt signa certa sufficientiaque pugnæ & victoriæ, nec DEUS scire nos voluit, habereque certiora: quod notandum diligenter est iis, qui dubitant, consenserint necne in peccatum: si enim sibi conscius est firmum propositum tenuisse non peccandi, certus sit etiam se non consensisse: esto aliqui videatur sibi non satis viriliter obstitisse, debilitas enim illa obsistendi, quæ fuisse videtur, non à defectu firmæ in bono voluntatis, sed à violentiâ tentationis fuit, & ita non ille debiliter obstitit, sed fortiter impugnatus est. Quando ergo homine agente aliquid, motus à parte inferiori insurgunt, ipso repugnante, & per partem rationalem obsistente, atque ab usu rectæ rationis, fidei luminis, DEI voluntatis non recedente, periculum peccati nullum est, modo perseverantia in resistendo non desit.

His ergo ita præmissis, ad ostendendum quâ ratione in actionibus indifferentibus Divina voluntas invenienda sit, accedamus: quia verò præsentis capitis moles excrevit, ideo id comodiùs in novo capite præstabimus.

CAPUT. XII.

Actiorum indifferentium generatrix esse, & quomodo in singulis Divina Voluntas investigari debeat, docetur.

Videtur non tam inquirendum, quomodo
in

in actionibus indifferentibus Dei voluntatem inveniamus, quàm potius quomodo illam ad hasce actiones adferamus: Si enim hæ actiones voluntatem DEI habent, indifferentes non sunt; danda igitur ipsis est voluntas Dei, aut potius ipsæ sunt voluntati Divinæ adjungendæ, atque accommodandæ, ut ex indifferentibus bonæ esse incipiant, atque hoc ipsum, quî fieri possit inquirimus.

Possimus verò actionum indifferentium tres veluti classes designare, ut quædam sint gratæ nobis, quasdam aversemur ut molestas, quasdam sus deque habeamus, seu fiant seu non fiant, seu oppositæ illæ fiant: Gratae actiones nobis, amicæque sensui & naturæ sunt, amana & ridendia spectare prata, sapos degustare cibos, &c. Molestæ actiones sunt, ut flagellum sponte subire, abstinere à delicatis cibis, à congressu familiarium, Actiones nec gratæ nec ingratae sensui, ad quas non plus quàm ad oppositas afficimur, sunt: Inambulare, colloqui, foras prodire, aut domi considere, &c. Igitur offerentibus sese actionibus iis, quæ demulcent sensum, foventque naturam, inferioremvè portionem (de hac enim sermo hîc) eæ rejiciendæ erunt ab eo, qui voluntatem Divinam exequi cupit in his actionibus. Causa est: quia hæc est Volun-

Gal. tas Dei, ut hujuscemodi actibus abstineamus: scriptum est enim: *Desideria carnis vestra, ne perfeceritis, &c.* Et: *Si Spiritus facta carnis mortificaveritis, vivetis; Et: Col. Mortificate membra vestra, quæ sunt super 3. terram.* Etsi in hoc habendam esse

ratio-

rationem discretionis non nego : habendam esse nimirum rationem complexionis, sanitatis, valetudinis, loci, temporis, ætatis, personæ, status; sed hæc ipsa ratio cauta, discretiæque debet esse in hac parte magis severa, quam blanda. Natura enim semper se ipsam quærit, & miris artibus, fictionibusque eblanditur à nobis, ut ei tantisper indulgeamus.

Proinde si quando incidit occasio actionum carni nostræ suavium & gratarum elicendarum, tunc hosce Canones censeo observandos. 63.

Primus. Si actionis, quæ carni grata est, nulla est causa alia, ob quam fieri debeat, quàm quia grata & commoda est naturæ, tunc est omninò rejicienda, & à tali actione abstinendum, juxta prædictam scripturam.

Secundus. Si præterea est alia causa, propter quam fieri debeat, puta, valetudo, & sanitas propria, charitas & hospitalitas in alios; evitatio vanæ gloriæ, ostentationis, censuræ aliorum, tum considerandum, an hæc, vel similes causæ; quæ suadent fieri tales actus, tantæ sint, ut meritò debeant præferri studio mortificationis à Deo in scripturâ præscripto. v. g. Videndum, an deceat Religiosum hominem, qui profitetur rigidam & austeram vitam, propter sanitatem, nihil aut modice affectam, tam suavibus delicatisque cibus se pascere aquod externos &c. Similiter an deceat hospitalitatis gratiâ religiosum silentium solvere. An charitatis fraternæ

fraternæ gratiâ sumptus faciendus sit, qui alioqui paupertati non congruit. Si enim vera causæ illæ, mortificationi sui præponderant notabiliter, cedere tunc mortificatio debet, & tunc non fiet actio sensui grata, quia illi grata, sed quia necessaria est: tuncque jam Voluntas DEI, stabit pro hac parte, ut fiat. Et valebit illud axioma,

Matt *Hac oportet facere, & illa non omittere. E-*
23. & untes, discite quid sit, Misericordiam volo,
9. & non Sacrificium. Quod si causæ faciendi, & non faciendi dictos casus, erunt pares, aut pænè pares, tunc.

Tertius. Canon est servandus ut secluso rationabili scandalo (cui meritò obviandum) mortificationi attendatur potius naturæ. Vel certe hic

Quartus. Ut quoniam ambigua res est, & res non gravis est, nihilque periculi post se trahens, indifferenter alterutra pars, libere, securâ conscientiâ, eligatur, & propter voluntatem Divinam exercendam, fiat: cense-ri enim rectè potest, utrinque rem gratam esse Deo, sive fiat, sive non fiat. Si autem res quidem ambigua sit, at magni momenti ut meritò deliberationem requirat, nec sinat indifferenter alterutram partem eligi, tunc.

Quintus. Canon serviet, ut consilio peritorum, & bonorum res dirimatur, aut per orationem lumen à DEO impetretur: *Act.* dicaturque *Domine; quid me vis facere?* In
9. quo casu non debet mens deliberantis adhæ- rere uni patri, sed utrique æque favere, &

tantum parata esse accedere, quo bonorum prudens consilium, aut lux divina censuerit accedendum v. g. Expediatne vivere in saeculo, retinere opes, quibus multis aliis, Ecclesiae DEI, tibi que sis profuturus ad salutem: an relictis omnibus sequi Christum? etsi enim hoc ex natura sua perfectius est, at aliquando hic & nunc, talibus & talibus personis, illud utiliùs, securiùs, consultiùs, puta cum tales sunt, ut religiosam perfectionem non sint assecuturi: in saeculo autem tantum boni videntur facturi aliis, sibi que, ut religiosae ipsorum professioni sit exequandum: hinc enim valet illud; Et Monachum nun facies, & Senatorem perdes. Atque hi Canones servandi sunt etiam in secundo genere actionum indifferentium: quando scilicet offerunt se exercendae actiones carni ingratae; aequaliter enim de utrisque Scripturae, & Spirituales viri solent decernere: quare non est me opus diutius in his immorari.

Quamobrem ad Tertium genus venio, cui proprie indifferentium actionum nomen quadrat. Quando ergo occurrunt actiones nec bonae nec malae, nec gratae nec ingratae sensui & naturae, & perinde erit sive fecerimus, sive neglexerimus, sive oppositum egerimus, tunc Canon supra ordine 4, locum habebit, ut scilicet indifferenter quamcunque partem eligamus, dummodo illi Voluntatem Divinam applicemus: hoc

hoc vel simili modo, mente vel ore etiam dicendo. *Domine faciam hoc, surgam ex hoc loco propter tuam Voluntatem. Sedebo hic adhuc, quia tua Voluntas est, &c.* Per talemque Voluotatis Divinae applicationem à me factam, ex indifferenti alias actione, fiet bona, Deoque grata, & mihi meritoria: perinde ac quando rem expresse à Deo imperatam facio, vel prohibitam non facio quia à Deo prohibita est. Cujus rationem superiori capite attuli, quia actiones nostrae à fine accipiunt rationem boni vel mali, ita ut tales sint, qualis finis propter quem fiunt: si verè bonus finis est, actio vere bona est; si finis ficte putativeque bonus, re ipsa autem malus est, actio etiam re ipsa mala. Quia verò in illa actione: *Surgam hinc, quia tua est Voluntas Domine*, finis bonus est, scilicet Dei Voluntas ejusque executio, ideo & ipsa resurrectio optima est.

Et hoc est illud quod tantopere Sancti viri & facere ipsi curant, & alios facere docent, dum quantum fieri potest, in omni actione parvâ, magnâ, impetratâ, non imperatâ, naturali, supernaturali, spirituali, corporali, internâ, externâ, ex se naturâque sua bona, ex se naturâque suâ indifferente volunt rectam haberi, & puram intentionem ab Agente, volunt in omnibus Deum quærere, volunt omnia fieri propter Deum, in præsentia Dei, propter gloriam Dei. Hinc

Col. 3.
1 Cor. 10.
est illud Apostoli: *Omne quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi facite, Et: Sive comeditis*

ditis : sive bibitis, sive aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. Et ipse Christus ; Sic luceat lux vestra coram omnibus hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum. Et : Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus lucidum erit, lucerna corporis tui, oculus tuus. Cum omnia feceritis, dicite, servi inutiles sumus. 5. 6. 17.

Ex quibus Sacræ Scripturæ locis potest etiam ratio confici, quæ evincat tales indifferentes actiones hac Voluntatis Divinæ applicatione, bonas, sanctas, Deo gratas, nobis meritorias ad salutem fieri, atque ex indifferentibus Voluntatem Divinam reddi, non quidem imperantem aut prohibentem eas fieri, sed approbantem eas fieri, posse fieri, bene fieri. Certum siquidem & indubitatum est, eas actiones esse Dei voluntatem, sive à Deo approbari imo Deum velle eas fieri, quæ fiunt eo modo, quo Deus jubet omnes nostras actiones à nobis fieri : at quando actus indifferentes facimus ad honorem Dei, ad Divinæ voluntatis executionem, facimus eos eo modo, quo Deus vult fieri omnes actus à nobis, ut supra ex communi doctrina Patrum, ex Apostolo, & verbis Christi ostendi. Ergo actus indifferentes facti ad Dei honorem, & Divinæ voluntatis executionem, sunt vere Voluntas DEI, approbantur à DEO, Deus vult eos fieri.

Quod ipsum longè fortius etiam evincit ratio petita ex Dei ad singulas nostras actiones concursu. Certum enim est, nos sine Deo nihil planè facere ; quando ergo Deus

nobiscum operatur actus indifferentes, (& eadem ratio aliorum omnium) facit illos ad gloriam suam & ad Voluntatis suæ executionem, quod si ita est, ut omnino est, ergo licitum est homini actus, indifferentes agenti, Deum secum concurrentem, in hac intentione gloriæ & Voluntatis Divinæ exercendæ imitari. Ergo consequenter homo sic operans, rectè operatur, & voluntatem Dei operatur, & denique Voluntatis Divinæ operationem suâ operatione imitatur. Sed in hac re comprobanda, non est operæ pretium immorari. Puto enim forè neminem, qui de hac re tam certam, & in spiritualibus doctrinis tritâ, dubitet. Et ut verum fatear, hocque caput simul concludam, non tam nobis esset in hoc laborandum, ut subtiliter; sitne? qualis sit? quomodo appellanda sit Voluntas Dei in hoc vel illo actu? quàm potius ut sit simpliciter: ut fiat à nobis exactè. Hic enim est cardo vitæ perfectæ & sanctæ. Facere hoc quod Deus jubet, & eo modo per omnia, quoad omnes circumstantias loci, temporis, modi, intensiōis, &c. quo Deus vult vel facere: vel brevius utrumque complectendo. Facere voluntatem Dei semper, sincere, solam, perfectè; Sed hæc in sequenti capite persequemur; nunc reliquam partem præsentis doctrinæ perficiamus.

66. Restat enim nonnulla de actionibus indifferentibus præsertim naturæ & sensui grati (quas supra primi generis diximus) quaestio. Sunt enim pleræque actiones, sensui & naturæ inferiori gratæ, ita necessariae,

ut

(& ad
io-
li-
ti,
one
ni-
ns,
ur,
em
m-
ari,
am
du-
out
ioc
it?
ioc
r:
do
od
ad
di,
e:
re
r-
ri;
r-
a-
a-
e-
&
,
t

ut sine illis durare non possit; fit etiam aliquando, ut homo in talibus circumstantiis, loci, temporis, personarum, &c. inveniatur, in quibus illi integrum omninò non sit, à talibus actibus, de quibus loquimur abstinere. Declaro exemplo. Dormire, cantus & harmonias in templis audire, apparatusque elegantes spectare, &c. sunt naturæ grata ita, ut etiam necessaria, saltem pro aliquo tempore, certisque circumstantiis. Quid igitur in proposito quoad mortificationem (quam semper propositam nobis esse debere supra dixi, & ex Scripturis docui) faciendum? quomodo impediendum, ut cibum suavem comedam, nec suavitatem sensui gratam sentiam? &c. Quam ad rem advertendum est (quod etiam cap. præc. dixi) quod aliud sit sentire aliquam in actionibus quibusdamque rebus suavitatem, & naturæ commoditatem, aliud verò eandem cupere, quærere, intendere, in eam consentire, illius præsentiam oblectari. Illud prius malum non est, neque impediendum; est enim rerum, & actionum naturis iditum, v. g. melli dulcedo, flosculis odor, coloribus voluptas, &c. at illud posterius malum esse, vitandumque & dixi, & dico, in eoque mortificationis præceptæ cardinem versari assero. Comedendus ergo cibus est, audiendi cantus, odorandi flores, vel vapores odoriferi, sed non propter suavitatem, non propter voluptatem: pati ista, non impelli ad ista, nec intendere ista debemus: imò quantum fieri potest, ab his animus

(hoc est pars rationalis) avocandus, totus in Deum figendus, nullus voluptati illi quæ sentitur, locus dandus, nullo modo, inquam, amanda est illa delectatio, sed graviter etiam ferenda: & ob hoc solum, quia Deus illam in talibus rebus inesse immiscerique voluit, toleranda & subeunda. Quâ ratione servatâ, non tantum nullum erit mortificationis detrimentum, sed potius erit insignis ejus exercitatio. Non tantum voluntas Divina non negligetur, sed verò etiam egregie fiet. Dummodo seriò agatur res, & homo seipsum decipere non velit, & qui semel coâctim voluptatem senserit, passusque sit, sensim delinitus, non etiam illam appetat, & intendat, cumque Spiritu cæperit, carne tandem consummetur.

67. Ad quod maximè attendendum illis, qui aliquando res sensui gratas, actusque naturæ jucundos exercent, proferentes se id facere, ut ex his sensualibus ad spiritualia habeant occasionem: non minus enim ex melle, quàm ex absynthio laudari potest DEUS degustato. His, inquam, id prædictam doctrinam attendendum est, & certò sciendum tales Spiritualitates technas esse diaboli ex Angelo Satanæ in Angelum lucis se transformante. Quantæ enim & quàm piæ Sanctæque conversationes transierunt in carnales affectiones, licet & ille & illa Spirituallissimæ personæ viderentur, imò & essent. Non potest talis intentio esse purè ad solam DEI voluntatem conversa: sed necessario sensualitatis amorem habet intermi-
sum:

stum : & quidquid prætendat Voluntas propria , omninò seipsam cuniculis quærit , & intendit. Vere enim fit id quod sensus amat : vitatur id quod sensus horret , & quidem deliberate & ex animo : & quis credere potest Voluntatem Divinam solam tibi cordi esse , cùm deliberato animo , & ex proposito sensualitatem quærās : contra illud quod dixit Deus : *Desideria carnis ne perfeceritis.*

68.

Breviter ergo habendum est , & sentiendum in re propositâ. Sensualitas nullo unquam prætextu quærenda est ; si se ingerit tanquam necessariò connexa iis actibus à quibus nullatenus abstinere possumus , toleranda est non acceptanda , repudianda non amplectenda : aversione & avocatione , mentis ad alia impedienda est , non animo intendenda. Quod si impediri repudiarique non potest , necessitas in virtutem commutetur , voluptasque illa , quam Deus rebus & actibus inferuit , tanquam DEI voluntas , non tanquam sensûs voluptas est amplectenda : tunc enim patietur , non aget rationalis pars , non volet sed perferet sensualitates , affectionesque inferiores naturæ , quas illa non tenetur tollere , sed minuere tantùm , sed tantum iis non consentire , sed tantum iis superior esse , juxta ea quæ postremò dixi capite præcedenti. Quæ autem de rebus sensui gratis admittendis dixi , de omittendis sensui ingratis tenenda sunt.